

Voorstel: Nationaal Kernteam Gedragsexpertise (NKG)

COVID-19 verspreid zich snel door Nederland. Opvolging van gedragsmaatregelen is hierbij van zeer groot belang. Echter, niet elke gedragsmaatregel wordt even goed opgevolgd zoals we ook dit weekend hebben gezien. De ene groep is de andere niet. Jongeren die laconiek zijn, ouderen die samen op een bankje bijpraten. Inschatting van het effect van het toepassen en toe blijven passen van een maatregel helpt. Mensen zijn sneller bereid hun gedrag aan te passen als ze anderen kunnen helpen, ook al denken ze dat ze zelf een lage kans hebben om geïnfecteerd relatief laag. Hoe concreter, hoe beter. Deze en andere gedragswetenschappelijke inzichten kunnen de komende weken, maanden van groot belang zijn om de coronastrijd te winnen. ***Gedragsinterventies zijn nu het belangrijkste middel geworden van de overheid (landelijk, regionaal, lokaal) om de pandemie te bestrijden.***

De WHO plaatst gedragswetenschappen centraal in de bestrijding van pandemieën, naast andere essentiële expertise zoals virologie, epidemiologie, en geneeskunde. Deze expertise wordt in NL nog zeer beperkt benut. Er ontbreekt een heldere gedrags- en communicatie-strategie COVID-19 voor de korte en lange termijn (zoals de WHO richtlijnen). Dit leidt nu tot ad-hoc beslissingen rondom communicatie en beleid die vanuit een gedragswetenschappelijk perspectief niet optimaal zijn. Denk hierbij aan het sluiten van scholen zonder concrete gedragsadviezen voor ouders en grote verwarring rondom het buitenspelen in groepen; het niet effectief aanspreken van jongeren en minderheden; de focus onder de bevolking op eigen gezondheid in plaats van die van anderen; en het gebrek aan een lange-termijn strategie (volhouden van maatregelen en mentaal en fysiek gezond blijven). Het voorgestelde Nationaal Kernteam Gedragsexpertise beoogt dit hiaat per direct te vullen met kennis van top-experts en daarmee bij te dragen aan het succes van het COVID-19 beleid.

De belangrijkste gedragingen die cruciaal zijn bij de succesvolle bestrijding van de pandemie, betreffen (1) primaire preventie van infectie (zelf en anderen beschermen), (2) wat men moet doen indien er (vermoeden van) infectie is, en (3) activiteiten om fysiek, mentaal en sociaal gezond te blijven tijdens deze maatregelen.

Nationaal Kernteam Gedragsexpertise (NKG)

Er is in Nederland veel kennis en expertise rondom gedrag, psychologie en gezondheid. **Op verzoek vanuit het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) en het ministerie van VWS (dd 19 maart 2020) dit voorstel tot instellen van een Nationaal Kernteam Gedragsexpertise.** Een team dat expertise bundelt, kanaliseert en direct beschikbaar maakt voor het informeren en ondersteunen van beleid en overheids-communicatie (landelijk en regionaal). Bijdragen kunnen onder andere zijn:

Beleid:

- Snelle advisering over beleidsmaatregelen in aanvulling op voorlichting/communicatie om beoogd gedrag te bevorderen en te bestendigen – mbv een quick-response team
- Anticiperen effecten beleidsmaatregelen op psychologie, gedrag en maatschappij op langere termijn (denk bijv. huiselijk geweld / kindermishandeling / mentale gezondheid / middelengebruik)

Communicatie:

- Snel inhoudelijk advies en feedback bij voorbereiden persconferenties en andere publieksuitingen
- Ondersteunen bij ontwikkelen van communicatie uitingen vanuit de landelijke en regionale overheden om gewenste gedrag te stimuleren onder alle lagen van de bevolking
- Benodigde gedrag in briefing-document zetten met tips voor 'tone-of-voice' zodat communicatieplatforms, beroepsgroepen, brancheorganisaties, woordvoerders allen dezelfde lijn uitdragen als rijksoverheid.nl

Dataverzameling:

- Actuele signalering van knelpunten in toepassing gedragsmaatregelen bij verschillende groepen
- Monitoring van de impact van voorlichting en beleid op gedrag – real-time, ten behoeve van snelle aanpassingen van beleid en communicatie waar nodig

Hoe werkt het Nationaal Kernteam Gedragsexpertise (NKG)

Het NKG bestaat uit een kernteam van zeer ervaren deskundigen rondom beleid, communicatie, psychologie en gedrag (4-6 mensen), die *deels al ingewerkt zijn in de huidige Crisisstructuur COVID-19*. Zij maken waar nodig gebruik van een Wetenschappelijk Schakelteam bestaand uit een slagvaardige en nauwkeurige samengestelde

groep van gerenommeerde senior onderzoekers vanuit de academie (hoogleraren en lectoren) en kennisinstituten die op stand-by staan. Dit team is op vrijdag 20/3 voor het eerste samen gekomen (combi van fysiek en telefonisch) tijdens een expertmeeting in Bilthoven. Het NKG wordt gecoördineerd en intensief ondersteund vanuit het Behavioural Insight Team (BIT) van het RIVM.

Bij specifieke vragen rondom communicatie en beleid kan het NKG snel schakelen en 'rapid response teams' opzetten van top-experts om vragen/dilemma's over beleid en communicatie inzake gedrag snel te beantwoorden (bijvoorbeeld, hoe het best ouderen, jongeren, of etnische minderheden te bereiken en overtuigen). Daarnaast zal het NKG ongevraagd advies uitbrengen indien zij problemen en kansen anticiperen. Leden van de Wetenschappelijke Schakelteams hebben toegezegd dat dit werk hun absolute prioriteit heeft en is zich er terdege van bewust dat dingen snel moeten gebeuren. Een basis document Gedrag & Psychologie bij COVID-19 wordt nu opgesteld (en afgeleide producten waar behoefte aan is) om de basiskennis breed te kunnen delen.

Het NKG kan tevens coördinerend optreden bij verzoeken en aanbiedingen van externe partijen voor ondersteuning van de Rijksoverheid bij gedragsverandering, zodat communicatieteams en beleidsdirecties bij ministeries worden ontlast.

Om dit effectief te laten werken dient de NKG strategisch gepositioneerd wordt in de huidige structuur, in eerste instantie directe lijnen met het BAO om het gedragsperspectief bij adviezen direct te benutten; en met het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) om het in de overheidscommunicatie in te bedden. Ook is een directe lijn met het Nationaal Crisis Centrum mogelijk of juist met relevante beleidsdirecties. Zie organogram.

De drie leden die momenteel het kernteam vormen zijn

5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e

Uitbreiding is wenselijk naar max 5-6 personen, o.a. met iemand van het NCC of iemand daar dichtbij vanuit een relevante beleidsdirectie bij VWS.

Deelnemers expertmeeting 20/3 (plus kernteam) – iedereen heeft blijvende medewerking toegezegd

5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e

5.1.2e	RIVM	5.1.2e
5.1.2e	RIVM	5.1.2e
5.1.2e	RIVM	5.1.2e

5	5.1.2e	RIVM	5.1.2e	(enkel 1e half uur)
5.1.2e	VWS	5.1.2e		

NB. Deze lijst wordt tbv schakelteam nog verder uitgebreid om specifieke expertise op specifieke doelgroepen, gedrag, communicatiekanalen en quick-monitoring snel aan te kunnen schakelen

voorstel positionering NKG in crisisstructuur COVID-19

Crisisstructuur COVID-19

